

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Hallituksen esitys eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrittäjäpalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi

SIMO MENTULA, ERITYISASiantuntija, VM/BO
UNNA HEIMBERG, FINANSSIASiantuntija, VM/KAO

HALLINTOVALIOKUNNAN KUULEMINEN
20.01.2023

Rahoitusmallin kannusteista

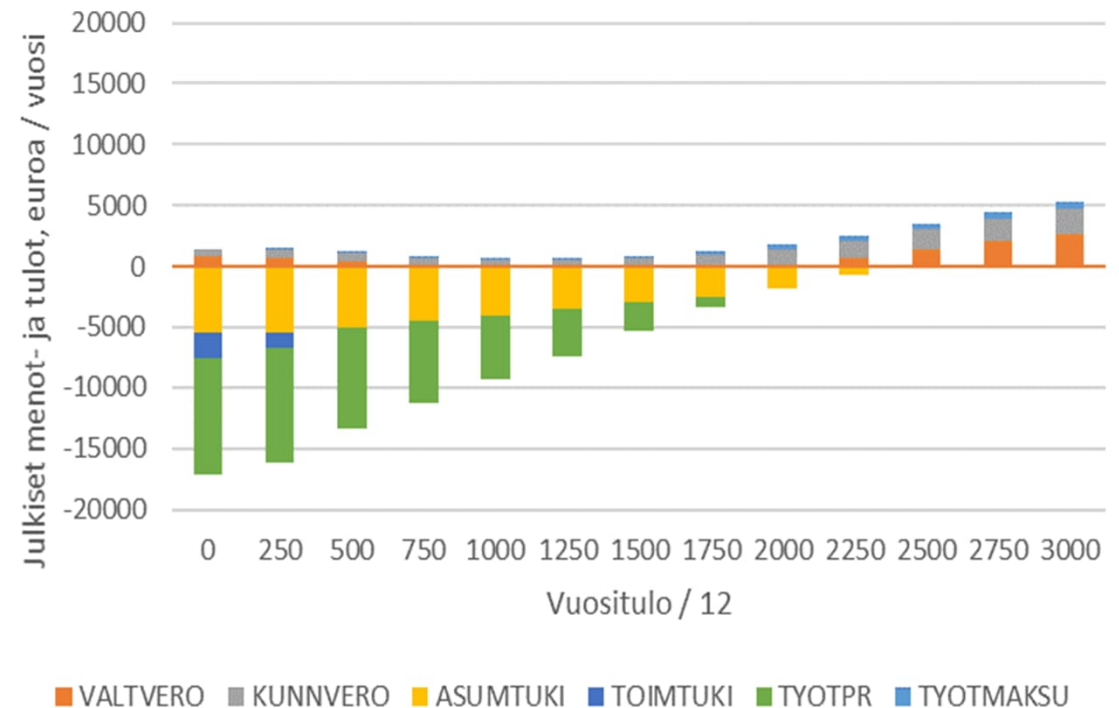
The background of the slide features several abstract, flowing teal-colored lines. These lines originate from the left and bottom edges, curve across the frame, and exit on the right side. The lines vary in thickness and curvature, creating a dynamic, organic feel that frames the central text.

Kannustava rahoitusmalli

- Hallituksen esitykseen liittyvän rahoitusmallin tavoitteena on työllistymistä edistävien palveluiden järjestämisen ja tuottamisen kustannusvaikuttavuuden vahvistaminen kolmen mekanismin kautta.
 - **Työllistymisen kunnalle tuottamaa suoraa taloudellista hyötyä eli kannustinta kasvatetaan** laajasti lisäämällä kunnille vastuuta työttömyysetuuksien rahoituksesta. Tarkoituksena on, että kunnat saavat suuremman taloudellisen hyödyn työllistymistä edistävän palvelujärjestelmän toimivuudesta.
 - Työttömän osallistuminen työllistymistä edistävään palveluun ei jatkossa katkaisisi kunnan vastuuta työttömyysetuuden rahoituksesta. Tarkoituksena on estää mahdollisuus epätarkoituksenmukaiseen kustannusten siirtelyyn palveluiden avulla, jolloin **palveluiden tulisi olla aidosti vaikuttavia**.
 - Pääosa työllistymistä edistävien palveluiden rahoituksesta siirrettäisiin rahoitettavaksi yleiskatteisella rahoituksella kuntien budjetista. Tarkoituksena on, että **kunnilla on kannustin hillitä palveluiden järjestämisestä johtuvia kustannuksia**.

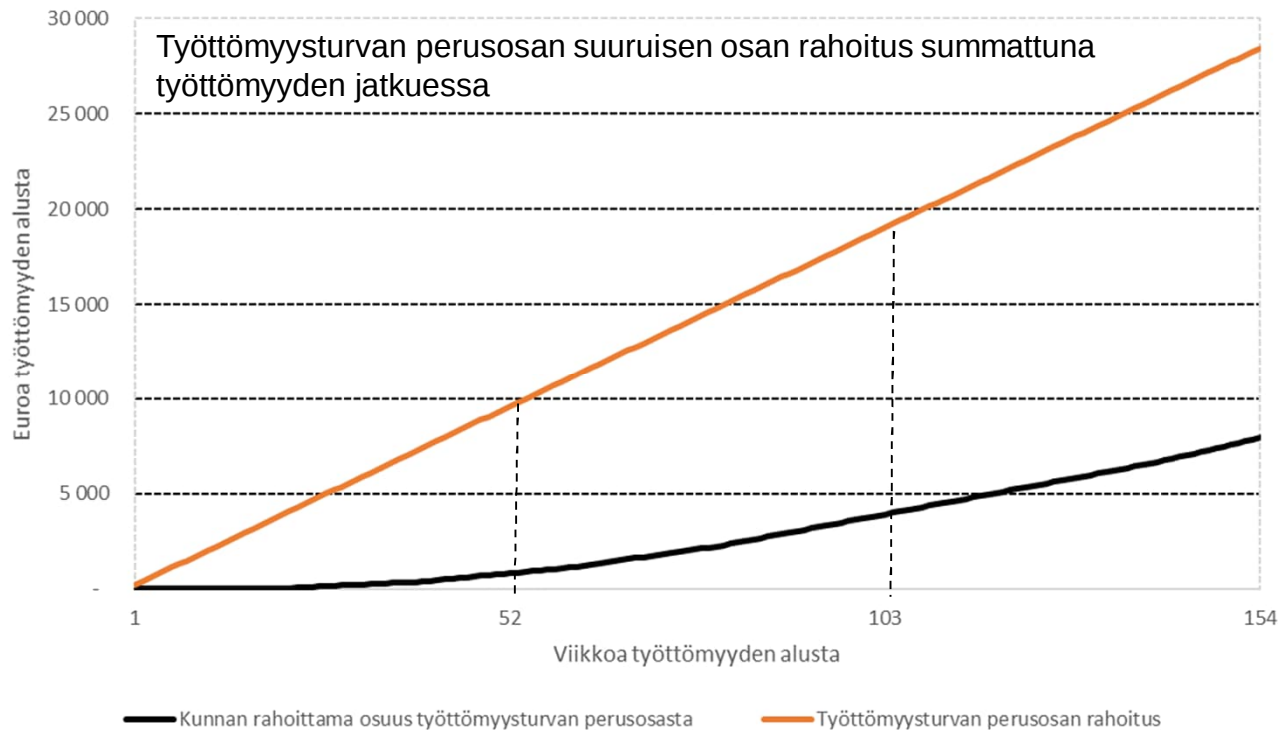
Verotus ja tulonsiirrot siirryttäessä työttömästä työlliseksi

- Työttömän työllistyminen kasvattaa verotuloja ja pienentää toimeentulon tukemiseksi maksettavia julkisia tulonsiirtoja.
- Huomattava osa työllisyyden tuottamasta julkisen talouden hyödystä on seurausta etuusmenojen rahoituksessa syntyvistä säästöistä.
- TE2024-uudistuksessa kuntien työllisyyden edistämisen kannusteita vahvistetaan nostamalla kuntien osuutta työttömyysetuuksien rahoituksesta.

SISU-mikrosimulointimallilla laadittu esimerkkilaskelma julkisten tulojen ja menojen jakaumasta yksin asuvan työmarkkinatuen saajan tapauksessa työllistyessä eri palkkatasoilla.

Kunnan vastuu etuuden rahoituksesta kasvaa työttömyyden pitkittyessä

- Ratkaisulla hillitään äkillisistä työttömyyden muutoksista kunnille syntyviä kustannuksia.
- Merkittäviä kustannuksia syntyy vain jos työttömyysjaksot pitkittyvät.
- Riski kustannusten noususta työttömyyden pitkittyessä vaikuttaa myös työttömyyden alkuvaiheessa tehtävien toimenpiteiden kustannusvaikuttavuuteen.

The background features several abstract, flowing teal lines that sweep across the light gray field, creating a sense of movement and depth. These lines vary in thickness and curvature, some entering from the left and others from the right, intersecting and diverging around the central text.

Kuntien rahoitusvastuun laajentaminen ja sen kompensaatio

Työttömyysetuuksien rahoituksen uudistaminen

- Kunnan rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan ja varhennetaan.
 - Kunnat osallistuvat työttömyysetuuden perusosan suuruisen osan rahoitukseen nykyistä varhaisemmassa vaiheessa. Rahoitusvastuu laajenee koskemaan myös ansio- ja peruspäivärahaa.
 - Työttömien palveluihin aktivointi ei siirrä etuuden rahoitusvastuuta valtiolle.
- Työllisyyskehityksellä on nykyistä suurempi vaikutus kuntien rahoitusasemaan.
 - Positiivinen työllisyyskehitys tuottaa kunnalle nykyistä suuremman hyödyn. Vastaavasti kunta kantaa suuremman vastuun heikosta työllisyyskehityksestä.
 - Työttömyyden kestoon sidottu rahoitusvastuu kannustaa työttömyyden pitkittymisen ehkäisemiseen sekä ohjaa kohdistamaan vahvemmin resursseja vaikeammin työllistyvien työllisyyden edistämiseen.

Työttömyysturvan rahoitusvastuun laajeneminen kompensoidaan kunnille

- Muutos rahoitusvastuussa kompensoidaan kunnille täysimääräisesti poikkileikkaustilanteessa **erillisellä valtionosuuden lisäyksellä**
- Kompensaatio vastaa kunnalle rahoitusvastuun laajenemisesta aiheutuvaa lisäkustannusta uudistuksen voimaantulovaiheessa
 - → **Voimaantulovaiheessa uudistuksen nettovaikutus on neutraali kaikille kunnille**
- Kompensaation kuntakohtaista kohdentumista ei tarkistettaisi jälkikäteen
- Kompensaation kokonaistaso tarkistettaisiin vuosittain kansaneläkeindeksillä, jotta kompensaation taso ei reaalisesti alenisi suhteessa poikkileikkaustilanteeseen

Arvioitu vaikutus noin 350 milj. € vuoden 2019 tasossa

- Lopullinen kompensaaation taso perustuisi vuoden 2023 lopun tilanteen työttömyysetuuspäiväkertymiin ja niiden perusteella kuntien maksettavaksi tuleviin työttömyysetuuksiin vuoden 2024 työttömyysturvan perusosan tasolla

Kuntakoko	Kuntien rahoitusvastuu nykytilassa	Uudistuksen mukainen rahoitusvastuu	Muutos rahoitusvastuussa	Kompensaatio	Nettovaikutus
Yli 100 000 as.	95	158	67	67	0
40 001-100 000 as.	74	139	70	70	0
20 001-40 000 as.	52	114	65	65	0
10 001-20 000 as.	41	96	58	58	0
5 001-10 000 as.	39	86	50	50	0
2 000-5 000 as.	41	82	43	43	0
Alle 2 000 as.	44	62	19	19	0
Yhteensä	70	129	63	63	0
Kuntaminimi	2	15	-44	-44	0
Kuntamaksimi	128	216	128	128	0

TE-palveluiden siirto ja kuntatalousvaikutukset

The background features several thin, curved teal lines that sweep across the page, creating a modern, abstract design. These lines intersect and curve around the central text, adding a sense of movement and flow to the layout.

Kunnille siirtyvät TE-palvelut muodostavat uuden valtionosuustehtävän

- Arvion mukaan siirtyvien tehtävien kustannus ja sitä vastaava rahoitus olisivat maksimissaan noin 700 milj. euroa
 - Lopullinen rahoituksen taso määriteltäisiin valtion vuoden 2024 talousarvion perusteella
 - HE:ssä vaikutuksia arvioitu vuoden 2019 tasossa, jolloin TE-palveluiden toteutuneet kustannukset olivat noin **520 milj. euroa**
- Pääperiaate: Kunnille myönnettävä rahoitus vastaa uudesta valtionosuustehtävästä ja rahoitusvastuusta aiheutuvia kustannuksia uudistuksen voimaantulohetkellä
- Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 21 §: Rahoitus uusiin ja laajeneviin valtionosuustehtäviin on kunnille täysimääräinen (100-prosenttinen valtionosuus)
- Valtionosuusrahoitus on kunnille laskennallista ja yleiskatteista

Valtionosuus kohdentuu kunnille palvelutarvetta kuvaavien kriteereiden perusteella

- Kunnille siirtyvien työvoimapalveluiden kustannuksia vastaava valtionosuusrahoitus kohdennetaan työikäisen väestön (50 %) ja työttömien määrän (50 %) perusteella
 - Kotoutumiskoulutuksen (muiden kuin pakolaisten) rahoitus n. 30 milj. € kohdennetaan vieraskielisyyskriteerin kautta
- Rahoitus seuraa valittujen kriteereiden kehitystä kahden vuoden viiveellä
- Rahoitusjärjestelmän toimivuutta seurataan
 - Olisi myös työllisyyden edistämisen valtakunnallisen neuvottelukunnan tehtävä

Laskennallinen rahoitus ei kuntakohtaisesti kohdennu täysin kustannusten mukaan

Kuntakokoryhmä	Laskennallinen kustannusten nykytila	Valtionosuuden lisäys	Nettovaikutus
Yli 100 000 as.	99	107	7
40 001-100 000 as.	103	95	-8
20 001-40 000 as.	87	87	0
10 001-20 000 as.	83	81	-2
5 001-10 000 as.	84	79	-4
2 000-5 000 as.	96	82	-14
Alle 2 000 as.	86	79	-7
Koko maa	95	95	0
Kuntaminimi	32	51	-141
Kuntamaksimi	225	115	39

- HUOM! Laskennallinen kustannusten nykytila sisältää huomattavia epävarmuustekijöitä, joten vertailu on suuntaa antava.

Vaikutusten lieventämiseksi malliin sisältyy kahden vuoden siirtymäaika

- Siirtymän aikana rahoitus on osittain laskennallista valtionosuutta ja osittain toteutuneeseen kustannukseen perustuvaa
- Siirtymä tapahtuisi kahden vuoden aikana seuraavasti:
 1. Voimaantulovuonna rahoitus määräytyy 50 % kunnittaisen toteutuma-arvion ja 50 % laskennallisen valtionosuusrahoituksen perusteella
 2. Toisena vuonna rahoitus määräytyy 25 % kunnittaisen toteutuma-arvion ja 75 % laskennallisen valtionosuusrahoituksen perusteella
- Kolmantena vuonna valtionosuusrahoitus määräytyy täysimääräisesti valitun valtionosuuskriteerin mukaisesti